

ДЕРЖАВНА СУДОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ

Н А К А З

30 жовтня 2020

Київ

№ 489

Про затвердження Положення щодо запобігання та протидії сексуальним домаганням на робочому місці та інших форм насильства за ознакою статі в Державній судовій адміністрації України та в територіальних управліннях Державної судової адміністрації України

Відповідно до частини першої статті 152 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", Законів України "Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків" та "Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні", з метою попередження та протидії сексуальним домаганням на робочому місці та іншим формам насильства за ознакою статі в ДСА України та територіальних управліннях ДСА України

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення щодо запобігання та протидії сексуальним домаганням на робочому місці та інших форм насильства за ознакою статі в Державній судовій адміністрації України та в територіальних управліннях Державної судової адміністрації України (далі – Положення), що додається.

2. Відділу інформаційно-аналітичної роботи та міжнародного співробітництва управління забезпечення діяльності керівництва ДСА України (Ігнатченко О. О.) забезпечити розміщення цього Положення в окремій підрубриці "Питання гендерної рівності" на веб-сайті ДСА України офіційного веб-порталу "Судова влада України".

3. Керівникам структурних підрозділів ДСА України, начальникам територіальних управлінь ДСА України забезпечити виконання норм Положення.

4. Управлінню організаційного забезпечення діяльності Державної судової адміністрації України (Лавер І.Г) довести копію цього наказу до відома всіх працівників Державної судової адміністрації України та територіальних управлінь ДСА України.

5. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

В. о. Голови

(підпис)

Л. Гізатуліна

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ Державної судової
адміністрації України
30 жовтня 2020 року № 489

ПОЛОЖЕННЯ
щодо запобігання та протидії сексуальним домаганням
на робочому місці та іншим формам насильства за ознакою статі
в Державній судовій адміністрації України та в
територіальних управліннях Державної судової адміністрації України

У своїй діяльності Державна судова адміністрація України та територіальні управління Державної судової адміністрації України (далі – ДСА України/ТУ ДСА України) дотримуються законодавства України в сфері забезпечення гендерної рівності та протидії дискримінації, зокрема, Конституції України, Законів України "Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків", "Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні" та керуються цим Положенням щодо запобігання та протидії сексуальним домаганням на робочому місці та іншим формам насильства за ознакою статі в Державній судовій адміністрації України та в територіальних управліннях Державної судової адміністрації України (далі – Положення).

Це Положення визначає політику попередження та протидії сексуальним домаганням на робочому місці та іншим формам насильства за ознакою статі в ДСА України та ТУ ДСА України.

I. Загальні положення

1. ДСА України засуджує гендерне насильство, у тому числі, сексуальні домагання на робочому місці, та зобов'язується сприяти протидії цьому явищу і дотримуватися норм цього Положення під час працевлаштування та трудових відносин.

2. У цьому Положенні терміни використовуються в таких значеннях.
Сексуальні домагання – дії сексуального характеру, виражені словесно (погрози, залякування, непристойні зауваження) або фізично (доторкання, поплескування), що принижують чи ображають осіб, які перебувають у відносинах трудового, службового, матеріального чи іншого підпорядкування. Сексуальними домаганнями є будь-які форми небажаної вербальної, невербальної або фізичної поведінки сексуального характеру, метою або результатом якої є приниження гідності особи, зокрема, створення навколо неї залякуючого, ворожого, образливого або принизливого

середовища.

Сексизм – це будь-який акт, жест, візуальний прояв, вимовлені або написані слова, дія чи поведінка, які базуються на думці про те, що людина або група осіб є гіршими від інших через свою стать. Сексизм на робочому місці проявляється через спрямовані на працівника або групу працівників принизливі сексистські коментарі, сексуальну об'єктивізацію, сексистські жарти, надто відверті зауваження, мовчання, ігнорування, знецінюючі коментарі про одяг, зовнішній вигляд, сексистські рухи, відсутність поваги.

Дискримінація за ознакою статі – ситуація, за якої особа та/або група осіб за ознаками статі, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами або привілеями в будь-якій формі, встановленій Законом України "Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні", крім випадків, коли такі обмеження або привілеї мають правомірну об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними. Дискримінація за ознакою статі у соціально-трудовах відносинах проявляється через: нерівний доступ до професійного навчання, підвищення кваліфікації та перепідготовки, у тому числі отримання досвіду практичної роботи; нерівний доступ до оплачуваної праці та різних професій (занять), включаючи критерії відбору, умови найму та кар'єрного зростання; необґрунтовану чи безпідставну нерівність в оплаті праці; неоднакові умови праці та організацію робочого часу; нерівний доступ до отримання компенсацій та допомоги. Будь-яке розрізнення, недопущення або будь-яка перевага стосовно певної роботи, що ґрунтується на її специфічних вимогах, дискримінацією не вважається.

Утиск – небажана для особи та/або групи осіб поведінка, метою або наслідком якої є приниження їх людської гідності за певними ознаками або створення стосовно такої особи чи групи осіб напруженої, ворожої, образливої або зневажливої атмосфери.

3. З метою попередження сексуальних домагань на робочому місці та іншим формам насильства за ознакою статі в ДСА України/ТУ ДСА України заборонені: дискримінаційні висловлювання (містять образливі, принижуючі твердження щодо осіб на підставі статі, зовнішності, одягу, сексуальної орієнтації тощо); утиски; мова ненависті (висловлювання, що містять образи, погрози чи заклики до насильства щодо певної особи чи груп на підставі статі).

4. Працівники ДСА України/ТУ ДСА України мають право на захист під час виконання функціональних обов'язків від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства, сексуальних домагань та дискримінації за будь-якою ознакою.

5. Адміністрація ДСА України/ТУ ДСА України, керівники самостійних структурних підрозділів ДСА України/ТУ ДСА України зобов'язані проводити внутрішні інформаційні та просвітницькі кампанії,

спрямовані на підвищення рівня обізнаності колективу щодо попередження сексуальних домагань на робочому місці та іншим формам насильства за ознакою статі. Для проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи з метою навчання та підвищення обізнаності колективу з цих питань можуть залучатись відповідні фахівці інших органів та установ.

6. Керівники самостійних структурних підрозділів ДСА України/ТУ ДСА України відповідно до функціональних обов'язків зобов'язані:

сприяти забезпеченню реалізації єдиної державної політики, спрямованої на досягнення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у межах своїх повноважень;

дотримуватись в межах компетенції принципу забезпечення рівних прав та обов'язків жінок і чоловіків у своїй діяльності;

забезпечувати в межах компетенції виконання нормативно - правових актів з питань дотримання рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії дискримінації та сексуальним домаганням.

7. Для реалізації норм Положення Голова ДСА України, начальники територіальних управлінь ДСА України (або особа, яка виконує його обов'язки) наказами визначають відповідальних осіб за здійснення заходів з попередження і боротьби із сексуальними домаганнями та розгляд випадків сексизму, сексуальних домагань (далі – відповідальна особа).

8. Відповідальна особа проводить роз'яснювальну роботу з колективом щодо запобігання та протидії сексуальних домагань на робочому місці та іншим формам насильства за ознакою статі, надає інформаційну та консультативну підтримку керівництву самостійних структурних підрозділів, отримує і розглядає скарги щодо порушення норм цього Положення.

9. Відповідальна особа зобов'язана у своїй діяльності дотримуватись засад поваги до приватного життя та захисту персональних даних співробітників.

10. Відповідальна особа має право подавати пропозиції щодо вдосконалення цього Положення та інших внутрішніх положень та процедур ДСА України/ТУ ДСА України щодо запобігання та протидії із сексуальними домаганнями на робочому місці та іншими формами насильства за ознакою статі.

11. У ДСА України/ТУ ДСА України передбачено два шляхи реагування на випадки вчинення сексуальних домагань на робочому місці та інших форм насильства за ознакою статі - формальний та неформальний. У разі потреби сторони, залучені до згаданого випадку, заохочуються вирішувати ситуацію, що склалась, неформальних шляхом.

12. Застосування норм цього Положення не виключає можливість застосування норм чинного законодавства України щодо захисту особою її прав.

13. Порухення вимог цього Положення створюють підстави для проведення службової перевірки, розслідування та притягнення винних осіб до передбаченої законодавством відповідальності.

II. Подання скарги щодо сексуальних домагань

1. Якщо працівник або працівниця вважають, що стосовно них у ДСА України/ТУ ДСА України порушено норми цього Положення, він або вона можуть подати скаргу.

2. Скарга подається відповідальній особі в електронному або паперовому вигляді, повинна містити опис порушення права особи, зазначення моменту (часу) коли відбулося порушення, факти і можливі докази, що підтверджують скаргу. Скарга може бути подана протягом 30 днів із дня вчинення діяння або з дня, коли повинно було стати відомо про його вчинення.

3. Письмові скарги можуть бути подані через "Скриньку довіри", які розміщуються в приміщенні ДСА України, у місці, визначеному наказом ДСА України, ТУ ДСА України. Працівники відповідального структурного підрозділу забезпечують регулярну виїмку скарг зі "Скриньки довіри" та невідкладну (протягом робочого дня) їх передачу для подальшого розгляду відповідальній особі.

III. Розгляд скарги щодо сексуальних домагань на робочому місці або інших форм насильства за ознакою статі

1. Попередні консультації зі скаржником/скаржницею.

Після отримання скарги відповідальна особа проводить консультації зі всіма сторонами конфлікту. Скаржник/скаржниця може обрати наступні способи вирішення питання щодо сексуального домагання на робочому місці або інших форм насильства за ознакою статі:

- неформальна процедура;
- формальна процедура;
- відмова від необхідності реагування.

2. Неформальна процедура.

Відповідальна особа отримує від скаржника/скаржниці уточнюючі та додаткові деталі, пов'язані із сексуальним домаганням на робочому місці або іншими формами насильства за ознакою статі (зокрема дата, місце, час, особи, залучені до ситуації, свідки тощо).

Протягом 15 робочих днів у разі потреби відповідальна особа проводить зустрічі зі скаржником/скаржницею, відповідачем/відповідачкою, свідками та іншими особами, які можуть надати необхідну інформацію.

У разі необхідності відповідальна особа може запитувати додаткову інформацію, а також звертатися за консультацією та/або інформацією до працівників ДСА України/ТУ ДСА України, які є незацікавленими особами у ситуації, що розглядається.

Відповідальна особа вивчає скаргу, надає консультації обом сторонам конфлікту, пропонує способи розв'язання ситуації, які не передбачають прийняття адміністративних/дисциплінарних рішень адміністрацією ДСА України/ТУ ДСА України.

У разі досягнення консенсусу, рішення оформляється в письмовій формі та підписується скаржником/скаржницею, відповідачем/відповідачкою.

Примірник такого спільного рішення повинен зберігатися протягом п'яти років у структурному підрозділі, що визначений наказом Голови ДСА України, начальника територіального управління ДСА України (або особи, яка виконує його обов'язки), відповідальним за підготовку та оприлюднення щорічного звіту.

3. Формальна процедура.

Формальний шлях реагування на сексуальні домагання на робочому місці або інші форми насильства за ознакою статі здійснюється в таких випадках:

- скаржником/скаржницею обрано формальну процедуру;
- відмови відповідача/відповідачки від неформальної процедури;
- шляхом неформальної процедури не було консенсусу;
- скарга була подана безпідставно.

Відповідальна особа в межах формальної процедури після отримання скарги обов'язково інформує про це керівництво ДСА України/ТУ ДСА України.

Протягом 5 робочих днів відповідальна особа приймає рішення чи скарга дійсно стосується сексуальних домагань на робочому місці або інших форм насильства за ознакою статі та чи розгляд належить до її компетенції.

Протягом 15 робочих днів відповідальна особа від дня отримання скарги проводить зустрічі зі скаржником/скаржницею, відповідачем/відповідачкою, свідками та іншими особами, які можуть надати необхідну інформацію.

У разі необхідності відповідальна особа може запитувати додаткову інформацію, а також звертатися за консультацією та/або інформацією до працівників ДСА України/ТУ ДСА України, які є незацікавленими особами у ситуації, що розглядається.

Висновок відповідальної особи щодо відповідності скарги та рішення щодо ситуації, описаної в скарзі, готується в межах встановлених строків та подається невідкладно керівництву ДСА України/ТУ ДСА України, скаржнику/скаржниці, відповідачу/відповідачці.

На підставі рішення відповідальної особи Голова ДСА України, начальник територіального управління ДСА України (або особа, яка виконує їх обов'язки) приймає відповідні рішення, передбачені чинним законодавством.

4. У разі коли однією із сторін конфлікту є керівництво ДСА України/ТУ ДСА України, скарга подається на розгляд суб'єкта призначення.

5. У разі незадоволення прийнятим за скаргою рішенням скаржник/скаржниця має право звернутися зі скаргою до державних органів, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та/або до суду в порядку, визначеному законом.

IV. Моніторинг дотримання норм та положень

1. Щороку до 20 лютого структурний підрозділ, що визначений наказом Голови ДСА України, начальника територіального управління ДСА України (або особи, яка виконує його обов'язки) відповідальним, готує і оприлюднює для працівників ДСА України/ТУ ДСА України щорічний звіт, який містить, зокрема, такі дані:

- проведені заходи щодо попередження сексуальних домагань на робочому місці та інших форм насильства за ознакою статі (додаток 1);
- проведені структурними підрозділами ДСА України/ТУ ДСА України тренінги, навчання щодо попередження сексуальних домагань на робочому місці та інших форм насильства за ознакою статі;
- кількість скарг щодо сексуальних домагань на робочому місці та інших форм насильства за ознакою статі (загалом та по структурних підрозділах), аналіз питань, що були порушені у скаргах (додаток 2).

Начальник управління
забезпечення діяльності
керівництва ДСА України

(підпис)

М. Мельнікова

Додаток 1 до Положення щодо запобігання та протидії сексуальним домаганням на робочому місці та іншим формам насильства за ознакою статі в Державній судовій адміністрації України та територіальних управліннях Державної судової адміністрації України

**Заходи ДСА України/ТУ ДСА України
щодо інформування про попередження та протидію
сексуальним домаганням на робочому місці
та інших форм насильства за ознакою статі**

Назва заходу, час і місце проведення	Мета/завдання	Аудиторія: кількість присутніх осіб (чоловіки/жінки)
1	2	3

Начальник управління
забезпечення діяльності
керівництва ДСА України

(підпис)

М. Мельнікова

Додаток 2 до Положення щодо запобігання та протидії сексуальним домаганням на робочому місці та іншим формам насильства за ознакою статі в Державній судовій адміністрації України та територіальних управліннях Державної судової адміністрації України

Інформація щодо скарг працівників ДСА України/ТУ ДСА України щодо сексуальних домагань на робочому місці та інших форм насильства за ознакою статі

Дата подання скарги	Кількість поданих скарг	Назва структурного підрозділу ДСА України/ ТУ ДСА України	Коротка тематика скарги	Прийняті рішення щодо скарги
1	2	3	4	5

Начальник управління забезпечення діяльності керівництва ДСА України

(підпис)

М. Мельнікова